

SAKSBEHANDLER
Unni Grønn
Inger Johanne Rystad
Andreas Skjetne

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
16/00364-68

DERES REF.

DERES DATO

ARK. Forvaltningsarkivet
710.1

VÅR DATO
08.08.2016

Se adresseliste

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer - Kapittel 20 - Fredete eiendommer i Kystverkets landsverneplan for maritim infrastruktur - Vedtak om fredning ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a

Riksantikvaren viser til høringsbrev av 8. mars 2016 med forslag om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 20, fredete eiendommer i Kystverkets Landsverneplan for maritim infrastruktur.

Vi oversender med dette forskrift om fredning av anlegg i Kystverkets Landsverneplan for maritim infrastruktur fastsatt av Riksantikvaren 8. august 2016.

Fredningen skjer med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 22 a, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) 10. februar 1967 kap. VII og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr. 1.

1. Bakgrunn for fredningssaken

Kystverket er en etat med lang historie. De eldste sikre kildene vi har når det gjelder maritim infrastruktur stammer fra vikingtiden og tidlig middelalder. Denne historien har bl.a. manifestert seg i en rekke anlegg knyttet til vår sjøfarts- og fiskerihistorie over hele landet. Kystverkets landsverneplan for maritim infrastruktur omfatter et utvalg av viktige sjømerker og havner. Sjømerkene viser hvor viktig det var med god merking av Norges kyst for å skape en trygg led for sjøfarende. Fiskerihavnene gir et viktig bilde av vår fiskerihistorie, samtidig som de også viser behovet for trygge havner. De gir oss også god informasjon om byggeteknikk for moloer.

I kongelig resolusjon 1. september 2006 «Om overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eigedommar» er fagdepartementene pålagt å utarbeide landsverneplaner for kulturhistoriske eiendommer i sine sektorer. Med grunnlag i landsverneplanene skal departementene/ sektorene i samråd med Riksantikvaren, finne fram til kulturhistoriske verdier og velge ut for fredning (verneklasse 1) eller

annet vern (verneklasse 2) et representativt utvalg av statens kulturhistoriske byggverk og anlegg.

Fredningssaken har bakgrunn i Kystverkets Landsverneplan for maritim infrastruktur. Kulturminner som er vedtaksfredet tidligere er også med i planen. Senter for eiendom og kultur har hatt ansvar for å koordinere dokumentasjonsarbeidet. Kystverkets øvrige regionkontorer og Kystverkmusea har gitt bidrag. Kystverket har lagt ned mye arbeid i å kartlegge og vurdere sine viktige anlegg knyttet til maritim infrastruktur. Landsverneplanen er omfattende. Den presenterer og foreslår vern av 35 sjømerker og 22 havner. I tillegg omfatter planen en loshytte, et bøynaust, et ballastmerke og et fortøyningskar. Planen presenterer og så to viktige kanaler og et sluseanlegg. Videre beskriver planen fem representative områder. Planen ble utarbeidet i perioden 2005 til 2009.

Det er tidligere utarbeidet en plan for fredning av fyrstasjoner og tåkeklokker. Utvalgte fyrstasjoner og tåkeklokker ble fredet i tidsrommet 1994-2001.

Forslag til forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 20 som er tilknyttet denne verneplanen, ble sendt på høring 8. mars 2016. Høringsfristen var 26. april 2016. Resultatene etter høringen blir presentert i kapittel 6 i dette brevet.

1.1 Verneklasse 2

Byggverk og anlegg tatt med i landsverneplanen i verneklasse 2 skal i henhold til kongelig resolusjon "Om overordna føreseger om forvaltning av statlege kulturhistoriske eigedommar" være underlagt et selvpålagt statlig internt vern og skal forvaltes slik at de kulturhistoriske verdiene ivaretas. Det anbefales at byggverk og anlegg i verneklasse 2 reguleres til hensynssone etter plan - og bygningsloven.

Riksantikvaren og Kystverket vil ha en felles gjennomgang av anleggene i klasse 2 og få bekreftet det endelige omfanget av verneklasse 2 i etterkant av fredningsvedtaket. Verneklasse 2 behandles ikke i fredningsvedtaket (forskriften) og behandles heller ikke videre i dette brevet.

1.2 Registrering i Askeladden

Riksantikvaren legger fortløpende alle fredete objekter inn i kulturminnedatabasen Askeladden, og Askeladden ID er påført vedleggene til forskriften. For nærmere beskrivelse og foto for verneklasse 1 vises til landsverneplanen som er å finne på: http://www.riksantikvaren.no/Norsk/Prosjekter/Landsverneplaner/Landsverneplaner_og_fredningsvedtak/

2. SKE-forskriften

Fredningen av statlige eiendommer skjer ved én felles forskrift: *Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer* (SKE-forskriften).

SKE-forskriften kapittel 1 inneholder generelle bestemmelser som gjelder for de eiendommer som nå fredes i kapittel 20.

Forskrift nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 1 – generelle bestemmelser ble vedtatt av Riksantikvaren 9. november 2011.

Vedlagt i dette brev er:

- kapittel 1 generelle bestemmelser
- kapittel 20 fredete eiendommer i Kystverkets Landsverneplan for maritim infrastruktur

Kapittel 20 består av 2 paragrafer. § 20 - 1 viser fredningens omfang. Til § 20 -1 hører 21 vedlegg hvor omfanget og formålet med fredningen detaljeres for det enkelte anlegg. § 20-2 omhandler frist for utarbeidelse av forvaltningsplaner. Forskriften er elektronisk tilgjengelig på Lovdata og på Riksantikvarens hjemmesider.

3. Fredningens omfang

Fredningen omfatter et eller flere byggverk på 21 eiendommer. Oversikt over kulturminnene som omfattes av fredningen finnes i SKE-forskriftens § 20-1.

For ytterligere redegjørelse for fredningens omfang, formål og begrunnelse vises det til vedlegg 1-21 knyttet til SKE-forskriften kapittel 20, § 20-1.

4. Eierskap og samtykke til fredning fra grunneiere

Alle enkeltobjektene i verneplanen er i Kystverkets eie. Enkelte av objektene står likevel på eiendommer med privat grunneier. Eierskapet er regulert i gamle festekontrakter som ble inngått da Kystverket skulle bygge ut den maritime infrastrukturen. Fredning ved forskrift etter kulturminneloven § 22a gjelder eiendom som er i statlig eie. Dersom et statlig byggverk står på privat eller kommunal grunn, kan fredning etter den forenklede prosedyre som kml § 22a gir anvisning på, benyttes av Riksantikvaren om det innhentes samtykke fra ikke-statlig grunneier.

Riksantikvaren har kontaktet grunneiere av de 13 eiendommene dette gjelder og bedt om skriftlig aksept til at de aktuelle anleggene fredes gjennom forskrift. For 1 av eiendommene er eier som er oppgitt i matrikkelen utvandret. Riksantikvaren har vært i kontakt med familie i Norge som har gitt opplysninger om at eier er død og at de ikke er kjent med eventuelle arvinger. 4 av eiendommene er umatrikulert grunn og Riksantikvaren har ikke klart å finne frem til grunneiere til tross for at vi har vært i kontakt med kommunen og med lokale kjentfolk. Det er gitt skriftlig aksept fra 34 grunneiere. I tillegg har 3 eiere gitt muntlig aksept i telefon 30.5.2016.

Brattestø fiskerihavn: Grunneiere aksepterer i brev av henholdsvis 27.3., 1.5. og 9.5.2016 at moloene på gnr./bnr 38/1, 19, 130 i Hvaler kommune fredes ved forskrift.

Papperhavn fyrlykt: Grunneier aksepterer i brev av 10.5.2016 at Papperhavn fyrlykt på gnr./bnr. 48/135 i Hvaler kommune fredes ved forskrift.

Gitmertangen fyrlykter: Grunneierne aksepterer i brev av 10.5. 2016 at Nedre fyrlykt med oljebod, Søndre, øvre lykt og Nordre, øvre lykt på gnr./bnr. 224/167, 2 i Arendal kommune fredes ved forskrift.

Sandøy båke: Grunneier på gnr./bnr. 78/151 har i følge matrikkelen utvandret. Riksantikvaren har vært i kontakt med et familiemedlem som meddelte at eier som er oppgitt i matrikkelen er død og at man ikke har kunnskap om eventuelle nye eiere

Hesnes båke: Hesnes båke ligger på umatrikulert grunn i Grimstad kommune. Riksantikvaren har vært i kontakt med kommunen, fylkeskommunen og fylkesmannen for å finne eier til grunnen, men har ikke funnet frem til eier. Båken ligger i innenfor Skjærgårdsparken som ble etablert i 1976/77 ved servituttavtaler med grunneiere.

Ryvingen varde: Grunneierne aksepterer i brev av henholdsvis 9.3., 20.3., 30.3., 1.5., 19.5, 26.5 at Ryvingen varde på gnr./bnr. 23/1, 3-6, 9-10, 25, 35 i Mandal kommune fredes ved forskrift. 3 eiere har gitt muntlig aksept i telefonsamtale 30.5.2016. Ryvingen varde ligger innenfor Oksøy/Ryvingen landskapsvernområde.

Turøyvarden: Grunneier aksepterer i brev av 26.4. 2016 at Turøyvarden på gnr./bnr. 60/9 i Fjell kommune fredes ved forskrift.

Silda fiskerihavn: Grunneierne aksepterer i brev av henholdsvis 25.3., 5.4., 25.4. at Silda fiskerihavn på gnr./bnr. 96/2, 3, 51 i Vågsøy kommune fredes ved forskrift.

Laagebarden varde: Laagebarden varde ligger på umatrikulert grunn i Selje kommune. Riksantikvaren har kontaktet kommunen for å finne eier til grunnen, men de har ikke kunnet gi opplysning om eier.

Nordøyen fiskerihavn: Grunneier aksepterer i brev av 20.5.2016 at Nordøyen fiskerihavn på gnr./bnr. 55/6 i Vikna kommune fredes ved forskrift.

Nesland stø: Grunneierne aksepterer i brev av henholdsvis 1.4., 8.4. at Nesland stø på gnr./bnr. 41/7,19 i Flakstad kommune fredes ved forskrift.

Skjærvær fiskerihavn: Grunneierne aksepterer i brev av henholdsvis 16.4., 18.4., 21.4., 2.5., 3.5., 9.5.2016 at Skjærvær fiskerihavn på gnr./bnr. 32/1, 2 i Vega kommune fredes ved forskrift.

To av eierne har ikke sendt inn akseptbrev, men har svart bekreftende at de aksepterer fredning i telefonsamtale henholdsvis 3.5. og 9.5.2016. En av eierne er død og det har ikke vært mulig å finne etterkommere. Skjærvær ble fredet 21.10 1994. Fredningen omfatter bygningene etter § 15 og hele øya etter § 19. Fredning av moloene vil ikke gi eierne ytterligere restriksjoner.

Husholmen fyrlykt: Husholmen fyrlykt ligger på umatrikulert grunn i Vågan kommune. Riksantikvaren har vært i kontakt med kommunen for å finne frem til eier.

Helgelandsflesa varde: Grunneier aksepterer i brev av 2.4.2016 at Helgelandsflesa varde som ligger på umatrikulert grunn i Sømna kommune fredes ved forskrift.

Hekkingen varde: Grunneier aksepterer i brev av 23.4. 2016 at Hekkingen varde på gnr./bnr. 109/1 i Lenvik kommune fredes ved forskrift.

Vardø fiskerihavn: Grunneierne aksepterer i brev av henholdsvis 26.4., 9.5., 11.5. at Vardø fiskerihavn på gnr./bnr. 19/353, 486, 20/127, 109 i Vardø kommune fredes ved forskrift.

Kjøttvikvarden: Grunneier aksepterer i brev av 4.4.2016 at Kjøttvikvarden på gnr./bnr. 3/1 i Hammerfest kommune fredes ved forskrift.

5. Prosess og tidligere saksgang

Kystverket har i samarbeid med Riksantikvaren utarbeidet en landsverneplan for eiendommer innen Kystverket i perioden 2005-2016. Kystverkets Landsverneplan for maritim infrastruktur ble oversendt Riksantikvaren i 2009. I etterkant er det blitt holdt møter mellom Kystverket og Riksantikvaren. Kystverket og Riksantikvaren har gjennomført befaringer til 7 anlegg for å gjøre ytterligere verne vurderinger og presisere endelig omfang. Kystverkmusea har også gitt bidrag i denne gjennomgangen.

Riksantikvaren sendte forslag til forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 20 på høring 8. mars 2016 med høringsfrist satt til 26. april 2016. Nordland fylkeskommune ba i mail av 18. april 2016 om utsatt høringsfrist og fikk forlenget til 10. mai 2016. Sogn og Fjordane fylkeskommune ba om utsatt høringsfrist i mail av 19. april 2016 og fikk innvilget utsatt frist frem til 13. mai 2016. Riksantikvaren har mottatt 13 høringsuttalelser.

Med bakgrunn i høringsuttalelsene har det blitt holdt et møte med Kystverket 1. juni 2016 hvor høringsuttalelsene ble gjennomgått. I tillegg har det underveis vært løpende dialog mellom Riksantikvaren og Kystverket hvor problemstillinger har blitt avklart.

Riksantikvaren vil berømme Kystverket for det engasjementet og innsats etaten har lagt ned i arbeidet med landsverneplanen. Kystverket har stor kunnskap om egen sektorhistorie og egne anlegg, og det er tydelig eierskap til dette. Arbeidet har resultert i at viktige kulturminner i statlig eie nå får formalisert vernestatus. Videre har dette bidratt til at objektene i Landsverneplanen er blitt grundig dokumentert, og at det er et godt og omforent utvalg av fredningsobjekter.

6. Høringsuttalelser

Totalt har det kommet inn 13 høringsuttalelser. Alle berørte aktører er positive til at eiendommene blir fredet; både grunneiere, interesseorganisasjoner, kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn.

6.1. Generelle merknader til høringsforslaget

Forbundet Kysten: I brev av 29. april.2016 uttaler de at Kystverket har laget en god landsverneplan over sine kulturminner som gir et oversiktlig bilde av Kystverkets virkefelt. De mener at Riksantikvaren har gjort fornuftige endringer av de forslag som ligger i landsverneplanen. Forbundet Kysten mener det er et skritt i riktig retning for å fortelle fiskerihistorien. De peker videre på at støene og vorrene er sårbare og trenger et sterkt vern. De ønsker derfor at Golnes stø som er omtalt i planen også vurderes i verneklasse 1. De peker også på at det er viktig at losvesenets historie blir tatt vare på. De mener det er vanskelig å se at planen dekker et representativt utvalg.

Riksantikvaren forstår at Forbundet Kysten også ønsker at Golnes stø fredes. Kystverkets verneplan har bare med en stø, og vi vil ikke gå utover de forslag som presenteres der. I fredningsprosessen ble imidlertid Golnes stø byttet ut med Nesland stø fordi det er et bedre bevart eksempel på en havn for de tradisjonelle fiskefartøyene.

Riksantikvaren er enig i at planen ikke har et representativt utvalg av loshytter. Årsaken er at det er svært få loshytter igjen i statlige eie.

Miljødirektoratet: I brev av 21.april.2016 uttaler Miljødirektoratet at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer styrking av kulturminnevernet innenfor områder som i dag er vernet gjennom deres lovverk. Dette gjelder følgende kulturminner:

Ytre hvaler nasjonalpark – Brattestø fiskerihavn, Papperhavn fyrlykt, Heia varde.

Raet landskapsvernområde – Merdø fyrlykt og Merdø loshytte

Oksøy/Ryvingen landskapsvernområde – Ryvingen varde

Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde – Skjærvær

Hekkingen landskapsvernområde med dyrelivsfredningen – Hekkingen varde.

Direktoratet understreker at forskriftene vil gjelde parallelt med hverandre. Det innebærer at eventuelle tiltak eller skjøtsel på eller i nærheten av de aktuelle kulturminnene må behandles på selvstendig grunnlag i henhold til verneforskriftene og forskrift om fredning og eventuelt i henhold til annet sektorlovverk. Direktoratet understreker viktigheten av samordnet saksbehandling og informasjon mellom vernemyndigheten og kulturminnemyndigheten i de aktuelle verneområdene.

Riksantikvaren er enig i at det er viktig med en samordnet saksbehandling og har tatt inn en generell bemerkning om dette i vårt brev side 11.

Kystverket: I brev av 25.april.2016 skriver Kystverket at det har vært et nært samarbeid mellom Riksantikvaren, Kystverket og Kystverksmusea i prosessen frem mot det forslaget som foreligger. De mener at man har kommet frem til et godt og representativt utvalg av objekter for fredning. Tilstanden for objektene er stort sett

god, noe som er positivt med tanke på budsjettressurser for vedlikehold. Kystverket peker på at fredningen ikke må være til hinder for nødvendige sikkerhetsmessige tiltak. Det kan se ut som dette er ivaretatt gjennom bestemmelsene i forskriftens § 1-4. De ønsker imidlertid at det tas inn en egen fredningsbestemmelse i kapittel 20 som understreker dette punktet. Kystverket foreslår følgende: «Fredningen skal ikke være til hinder for den tekniske drift av navigasjonsinnretningene i henhold til de til enhver tid gjeldende krav til disse».

I § 20-2 Frist for forvaltningsplan heter det at plan skal være utarbeidet innen 2017. Kystverket har lagt mye arbeid i utarbeidelsene av forvaltningsplaner for fyrstasjonene, og er omtrent halvveis i dette arbeidet. De er opptatt av at forvaltningsplanene har god nok og relevant informasjon for å få en god forvaltning av de enkelte kulturminnene. De ber derfor om at fristen for forvaltningsplaner setter til utgangen av 2019.

Riksantikvaren har forståelse for Kystverket er opptatt av at fredningen ikke skal være til hinder for nødvendige sikkerhetsmessige tiltak. Vi viser til forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1 § 1-4. Siste ledd ivaretar det behov Kystverket har for å få dispensasjon for mindre vesentlige endringer som er av betydning for den tekniske driften.

Riksantikvaren tar ønsket om utsatt frist for ferdigstilling av forvaltningsplaner til etterretning, og har endret dato til 2019 slik Kystverket ber om.

6.2. Merknader til de enkelte eiendommene

Brattestø fiskerihavn: Miljødirektoratet bemerker i brev av 21.4.16 at Brattestø fiskerihavn ligger i verneområdet Ytre Hvaler Nasjonalpark. De mener at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer en styrking av kulturminnevernet i området. I brev av 6.4.2016 skriver Østfold fylkeskommune, Fylkeskonservatoren at de ser positivt på fredningsforslaget og har ingen forslag til tilføyelser eller endringer.

Heia varde: I brev av 6.4.2016 skriver Østfold fylkeskommunen, Fylkeskonservatoren at de ser positivt på fredningsforslaget og har ingen forslag til tilføyelser eller endringer.

Papperhavn fyrlykt: Miljødirektoratet bemerker i brev av 21.4.16 at Papperhavn fyrlykt ligger i verneområdet Ytre Hvaler Nasjonalpark. De mener at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer en styrking av kulturminnevernet i området. I brev av 6.4.2016 skriver Østfold fylkeskommune, Fylkeskonservatoren at de ser positivt på fredningsforslaget og har ingen forslag til tilføyelser eller endringer.

Tønsberg Tønne varde: Sandefjord kommune behandlet saken i Kultur- og fritidsutvalget i møte 26.4.2016. De støtter Riksantikvarens forslag om fredning av Tønsberg Tønne som kulturhistorisk sjømerke. Rådmannen bemerker at fredningen vil kunne øke Tønsberg Tønnes status som turmål og sjømerke.

Hesnes båke: Grimstad kommune uttaler at det er viktig at Hesnes båke eller Hesnes merke som det kalles lokalt bevares for ettertiden. De mener at en fredning er viktig for å sikre et videre vern. De gjør også oppmerksom på at det arbeides for å etablere et Raet nasjonalpark fra 2016/17. I denne sammenhengen vil Hesnes båke være et markert landemerke for dem som ankommer nasjonalparken fra syd langs kysten.

Merdø fyrlykt: Miljødirektoratet bemerker i brev av 21.4.16 at Merdø fyrlykt ligger i verneområdet Raet landskapsvernområde. De mener at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer en styrking av kulturminnevernet i området.

Saken ble tatt opp under eventuelt i politisk utvalg, Arendal kommuneplanutvalg 31.3.2016. Kommunen støtter fredningen av Merdø fyrlykt. Kommunen gjør også oppmerksom på en dateringsfeil på Merdø fyrlykt.

Riksantikvaren har rettet opp denne feilen.

Merdø loshytte: Miljødirektoratet bemerker i brev av 21.4.16 at Merdø loshytte ligger i verneområdet Raet landskapsvernområde. De mener at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer en styrking av kulturminnevernet i området.

Arendal kommune tok saken opp under eventuelt i politisk utvalg, Arendal kommuneplanutvalg 31.3.2016. Kommunen er enig i fredningen, men har noen kommentarer. De viser til kanonen som står utenfor Merdø Loshytte og ønsker at den også skal inngå i fredningen. De viser også til inskripsjonene i fjellet som er knyttet til losvirksomheten. De ønsker at også disse inskripsjonene inngår i fredningen.

Riksantikvaren gjør oppmerksom på at kompassrosen omfattes av fredningen. Den har direkte tilknytning til losvirksomheten. Dette fremkommer i vedlegg 20.11.

Kanonen og de øvrige innskriftene har vi valgt å ikke ta med i fredningen.

Ryvingen varde: Miljødirektoratet bemerker i brev av 21.4.16 at Ryvingen varde ligger i verneområdet Oksøy/Ryvingen landskapsvernområde. De mener at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer en styrking av kulturminnevernet i området.

Laagebarden varde: Sogn og Fjordane fylkeskomme, Hovedutvalg for næring og kultur behandlet saken i møte 12.5.2016. Fylkeskommunen støtter Riksantikvarens forslag om fredning av Laagebarden varde.

Silda fiskerihavn: Hovedutvalg for næring og kultur behandlet saken i møte 12.5.2016. Fylkeskommunen støtter Riksantikvarens forslag om fredning av Silda fiskerihavn. De forutsetter at fredningen ikke griper inn i eksisterende bruk eller er til hinder for utvikling av eiendommene.

Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at det i vedlegget er oppgitt at Silda fiskerihavn ligger i Selje kommune. Silda fiskerihavn ligger i Vågsøy kommune.

Riksantikvaren har rettet opp kommunetilhørighet i fredningsdokumentasjonen og i forskriften.

Fredningen griper ikke inn i eksisterende bruk. Riksantikvaren er opptatt av at Silda fiskerihavn fortsatt kan være i aktiv bruk. De generelle fredningsbestemmelsene i forskriftens kapittel 1 og anledningen til å gi dispensasjon for mindre vesentlig endring vil ivareta behovet for å gjøre endringer som er nødvendige for utvikling og fortsatt bruk, og som også ivaretar de kulturhistoriske verdiene.

Nordøyen fiskerihavn: Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesrådet behandlet saken i møte 26.4.2016. De støtter fredning av Nordøyen fiskerihavn. Fylkesrådet uttaler at fredningen av fiskerihavnen vil bidra til å komplettere og styrke den eksisterende fredningen av Nordøyen.

Nesland stø: Nordland fylkeskommune, Fylkesrådet behandlet saken i møte 10.5.2016. De støtter forslag om fredning. Fylkesrådet er tilfreds med prosessen som har ført frem til fredningsforslagene og slutter seg til Riksantikvarens vurderinger. Flakstad kommune uttaler i brev av 1.4.2016 at de ikke har noen merknader til forslaget. De mener at fredning av Nesland stø kan være positivt for å ivareta de kulturhistoriske verdier som er knyttet til denne maritime infrastrukturen.

Skjærvær fiskerihavn: Nordland fylkeskommune, ved Fylkesrådet behandlet saken i møte 10.5.2016. De støtter forslag om fredning. Fylkesrådet er tilfreds med prosessen som har ført frem til fredningsforslagene og slutter seg til Riksantikvarens vurderinger.

Miljødirektoratet bemerker i brev av 21.4.16 at Skjærvær fiskerihavn ligger i verneområdet Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde - Skjærvær. De mener at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer en styrking av kulturminnevernet i området.

Vega kommune behandlet saken på møte i formannskapet i møte 14.4.2016. Kommunen ser positivt på fredningen og har ingen innvendinger til denne.

Husholmen fyrlykt: Nordland fylkeskommune, Fylkesrådet behandlet saken i møte 10.5.2016. De støtter forslag om fredning. Fylkesrådet er tilfreds med prosessen som har ført frem til fredningsforslagene og slutter seg til Riksantikvarens vurderinger.

Helgelandsflesa varde: Nordland fylkeskommune, Fylkesrådet behandlet saken i møte 10.5.2016. De støtter forslag om fredning. Fylkesrådet er tilfreds med prosessen som har ført frem til fredningsforslagene og slutter seg til Riksantikvarens vurderinger.

Hekkingen varde: Miljødirektoratet bemerker i brev av 21.4.16 at Hekkingen varde ligger i verneområdet Hekkingen landskapsvernområde med dyrelivsfredning - Hekkingen varde. De mener at Riksantikvarens forslag til fredning innebærer en styrking av kulturminnevernet i området. Fylkesmannen i Troms har ingen merknader til lokaliteten og slutter seg til forslaget.

7. Forhold knyttet til naturmangfoldloven

Prinsippene i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8-12 skal legges til grunn ved offentlig myndighetsutøvelse som berører naturmangfoldet.

Riksantikvaren har gjort søk i Artsdatabankens Artskart og Naturbasen til Miljødirektoratet for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Det er foretatt søk på hver eiendom som er berørt av SKE-forskriften kapittel 20.

Riksantikvarens sammenstilling av funn som er registrert i Artskart eller Naturbase ble lagt ved høringsbrevet av 8.3.2016 til uttalelse. Det kom ikke inn merknader til dette eller informasjon om andre kjente funn i høringene.

Etter vurdering av fredningsforslagets konsekvenser for naturmangfoldet i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldloven kan ikke Riksantikvaren se at fredningen vil påvirke naturmangfoldet i negativ retning på noen av eiendommene.

8. Følger av fredningen

Forskriften har bestemmelser som skal bidra til å sikre formålet med fredningen. Bestemmelsene for sektorens fredete byggverk og anlegg vil fremkomme av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1. Kulturminnelovens bestemmelser gjelder utfyllende i tillegg til forskriftens spesielle bestemmelser.

Riksantikvaren ønsker en god dialog om de fredete anleggene. Det er vesentlig at kulturminnemyndighetene kontaktes tidlig i prosessen ved planlegging av tiltak. Tidlig avklaring av tiltak vil avhjelpe saksmengden vesentlig.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold. Generelt må ingen rive, skade, bygge om eller flytte, skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold. Med vanlig vedlikehold menes å ta vare på og reparere de eksisterende bygningselementer og detaljer.

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete byggverk og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete byggverk er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre elementene. Vedlikehold av fredete byggverk og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Tiltak ut over vanlig vedlikehold på fredete byggverk og anlegg krever tillatelse etter forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminnelovens § 15a.

I henhold til forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminneloven § 15a kan Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet (forvaltningsmyndigheten) - i særlige tilfeller gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i

kulturminnet (dispensasjon). Dersom et fredet byggverk går ut av statlig eie er det fylkeskommunen eller Sametinget som er dispensasjonsmyndighet. Det følger av ansvarsforskriften § 12 nr. 2.

Søknad om tillatelse sendes dispensasjonsmyndigheten som avgjør om tiltaket kan iverksettes eller ikke. Oppstår det tvil om hva som kan anses som vanlig vedlikehold, skal dispensasjonsmyndigheten likeledes kontaktes.

Det kan oppstå situasjoner der det vil være motsetning mellom kulturminneloven og andre myndighetsområders lover og forskrifter. Dersom avklaringen mellom ulike deler av lovverket ikke er entydig vil den måtte løses i dialog mellom de myndigheter som forvalter det aktuelle regelverket.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

I henhold til utredningsinstruksen fastsatt ved kgl.res. 18. februar 2000 og revidert ved kgl.res. 24. juni 2005 skal økonomiske og administrative konsekvenser av fredningen utredes.

I samsvar med kravene i forvaltningsloven er følgene av fredningen godt opplyst, både gjennom det arbeidet sektorene har gjort i prosessen med utvelgelsen av de objekter som skal fredes, og gjennom høringen. Ved at eierne ved fagdepartementene med underliggende virksomheter selv har deltatt i denne prosessen, har de underveis også vurdert konsekvensene ved ulike former for vern, i dette tilfelle fredning.

I samråd med sektorene har Riksantikvaren lagt vekt på å komme frem til forslag som ivaretar de nasjonale verdiene av statens eiendommer, og som samtidig legger til rette for utnyttelse av eiendommene. Fredningen griper ikke inn i eksisterende bruk.

Vi vil også påpeke at staten allerede i dag har et ansvar for å ivareta og sikre sine eiendommer og de verdier disse representerer. Fornyings- og administrasjonsdepartementets sin rettleiding «Forvaltning av statens kulturhistoriske eignedommar – Overordna føresegner gitt i kongeleg resolusjon, med utfyllande rettleiing» er de økonomiske konsekvensene ved bl.a. fredning vurdert. Der anbefales det at de kulturhistoriske eiendommene i størst mulig grad synliggjøres i statsbudsjettet under det departement som er ansvarlig. Det gir bedre oversikt og mer direkte påvirkning på bevilgningene til viktige kulturhistoriske eiendommene i statlig eie.

En fredning vil i de tilfeller det ved dispensasjon settes vilkår som fordyrer arbeidet innebære økte kostnader for eier. Dette forutsettes håndtert innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetter.

Forvaltningsansvaret når det gjelder dispensasjonsmyndigheten ligger hos Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet. Ressursbehovet vil avhenge av omfanget av dispensasjonsbehandlinger. Riksantikvaren vil håndtere arbeidet med forskriften og kapittel 20 flg. innenfor de til enhver tid tilgjengelige ressurser.

10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan for byggverk og utomhusområder som fredes etter denne forskrift, jf. SKE-forskriften § 1-5. Forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren. Det skal utarbeides forvaltningsplan for alle objekter, og der vil kulturminneverdiene bli beskrevet og tydeliggjort slik at den videre forvaltning blir lettere og mer forutsigbar.

Riksantikvaren er positiv til videre prosess vedrørende arbeidet med forvaltningsplaner, og ser meget positivt på det samarbeidet som i dag foreligger mellom Riksantikvaren og Kystverket.

Frist for forvaltningsplan er gitt i SKE-forskriften § 20-2.

11. Vedtakelse, kunngjøring, tinglysing og salg

Kapittel 20 fredete eiendommer i Kystverkets landsverneplan er ved vedtakelsen gjort til en del av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer av 9. november 2011 nr. 1088 ved en endringsforskrift.

Forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend avd. I.

Vedtak om fredning ved forskrift er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og kan ikke påklages.

Ved salg av fredete objekter ut av statlig eie, vil henvisning til forskriften og dato for kunngjøringen i Norsk Lovtidend bli tinglyst som en heftelse på eiendommen.

Orientering om avhending, kopi av skjøte og opplysning om navn og adresse til nye eiere må sendes Riksantikvaren umiddelbart etter at salg er gjennomført.

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Hanna Kosonen Geiran
avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent